

**HOMILADOR AYOLLARDA ARTERIAL GIPERTENZIYA VA
CHAP QORINCHA DIASTOLIK DISFUNKTSIYASI
XUSUSIYATLARI BAXOLASH**

*Kamolova Diyora Jamshedovna
Ergasheva Ma'mura Tashtemirovna
Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti*

ANNOTASIYA

Yaqin yillargacha arterial gipertenziya yosh homilador ayollarda nisbatan kam uchraydi deb xisoblashgan. Biroq, so'nggi yillarda aholini tekshirishda 17-29 yoshdagi ayollarning 23,1 foizida yuqori qon bosimi ko'rsatkichlari aniqlandi. Homilador ayollarda arterial gipertenziya surunkali ekstragenital patologiyaning eng muhim klinik ahamiyatga ega turlaridan biridir. Yurak va qon tomir kasalliklari homilador ayollarning 10-32 foizida uchraydi va ularning soni har kuni oshib boradi.

Homiladorlikning murakkab gestozi bilan haqiqiy gemodinamik buzilishlarning xususiyatini baholashning murakkabligi, homiladorlik bilan birga keladigan arterial gipertenziya yoki qon bosimi ko'rsatkichlarining gestatsiyadan oldingi ko'tarilishi fonida namoyon bo'lgan estrodiol gestoz bilan birga, uning fiziologik yo'nalishi bo'yicha kompensatsion o'zgarishlarni kardiologik qayta qurishdan ajratish jihatlarining muhokamasi bilan izohlanadi.

Shunday qilib, preklampsiya va eklampsiya bilan bog'liq ko'plab muammolar orasida diagnostika, zo'ravonlik va patogenetik asoslangan davolash muammolari eng muhim o'rinlardan birini egallaydi va ginekologlar va kardiologlar uchun katta ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: arterial gipertenziya, gestoz, preeklampsiya, chap qorincha, chap qorincha gipertrofiyasi.

Tadqiqotning maqsadi: arterial gipertenziya fonida preeklampsiyani aniqlash, erta tashxislash va davolash bo'yicha bir qator chora-tadbirlarni o'rganish va amalga oshirish, bu homiladorlik va tug'ish natijalarini, ushbu kontingent ayollarda yangi tug'ilgan chaqaloqlar va chaqaloqlarning holatini yaxshilaydi.

Tadqiqot materiallari va usullari: tadqiqotlar arterial gipertenziya bilan og'rigan 17 homilador ayolda, arterial gipertenziya (AG) fonida rivojlangan preeklampsiya bilan 11 homilador ayolda, fiziologik homiladorlik bilan 15 ayolda o'tkazildi. Tadqiqot usullari: klinik statistik tahlil ko'ra exokardiyografiya. Yurakning diastolik funksiyasini o'rganish dopplerografiya bilan an'anaviy ekokardiyografi yordamida o'rganildi. Tadqiqot asosida amalga oshirildi Samdmu kardiologiya bo'limi. Ekokardiyografik tadqiqot anatomik jihatdan M rejimiga ega bo'lgan ACCUVIX

(Janubiy Koreya) apparatida o'tkazildi. Exokardiografiya parametrlari asosiy gemodinamik ko'rsatkichlarning o'zgarishi bilan standart usul bilan aniqlandi. Standart usul yordamida klinik qon tekshiruvi, biokimyoviy qon va siydik tekshiruvi tekshirildi. Qon va siydikni biokimyoviy tahlil qilish 13-15 hafta va 27-29 hafta oralig'ida amalga oshirildi. Bemorda chap qorincha giperetrofiyasi (ChQ) faqat ChQ orqa devorining qalinligi 12 mm va undan yuqori bo'lgan va chap qorincha miokard massasi indeksining (IMMLJ) qiymati 110 g/m² ga teng yoki undan yuqori bo'lgan taqdirda o'rnatildi. Ayollar uchun 89-109 g/m² oralig'idagi IMMLJ qiymatlari miyokardning chegara massasi sifatida qaraldi. O'sish, bog', zamin, zarba yukining mmlj nisbatlarini aniqlash uchun taklif qilingan shakl ishlatilgan. G. Simone va boshqalar (2002) tegishli $MMLJ = 55.37 + 6.64 \times \text{balandlik} (m \ 2.7) + 0.64 \times \text{un} - 18.07 \times \text{zamin}$, bu erda zarba yuki (un) = Ekosad $\times UO \times 0,0144$ MMLJ "uzunlik maydoni" usuli bo'yicha ikki o'lchovli rejimda hisoblangan. Chap qorincha miokardining nomutanosib ravishda yuqori massasi bo'yicha o'rganilayotgan ko'rsatkichlarning o'zaro bog'liqligini o'rganish uchun MMLFNI ajratishning nomutanosiblik koeffitsienti (CD) tushunchasi kiritildi. CD haqiqiy MMLJ va to'g'ri MMLJ nisbati sifatida hisoblangan: $CD (\%) = \frac{\text{haqiqiy MMLJ}}{\text{to'g'ri MMLJ}} \times 100$.

Tadqiqot natijalari: O'rganilayotgan homilador ayollarning ekokardiyografik parametrlarini tahlil qilishni o'rganayotganda, u shuni ko'rsatdiki, II trimestrda, AG fonida PE bo'lgan bemorlarda, albatta, diastolik LV hajmining o'rtacha qiymati sezilarli darajada past bo'lgan. Chiziqli ekokardiyografik ko'rsatkichlarni tahlil qilganda, AG fonida ChQ ning DO' ning ishonchli pasayishi homiladorlikning o'sishi bilan rivojlanib, III trimestrda 15 ni tashkil etdi, asoratlanmagan homiladorlik bilan DO' ham oshdi. AG bo'lgan homilador ayollarda interventrikulyar va chap qorinchaning orqa devori qalinligi birlashtirilgan gestozga qaraganda sezilarli darajada oshdi. Chiziqli kattaligi birlashtirilgan gestozga qaraganda kamroq. Sistolada chap qorinchaning chiziqli (TZLJ, TMJP, KSR) va hajmli ekokardiyografik parametrlarining kattaligi sog'lom homilador ayollarning ChQ miokardining morfofunktsional xususiyatlarining eng kam muhim metamorfozlarini ko'rsatdi. ChQ geometriyasining turlarini tahlil qilishda sog'lom homilador ayollarda eksentrik gipertrofiya variantining ustunligi aniqlandi-II trimestrda har ikkinchi (35,5%) va III da deyarli uchdan ikki qismida (65,5%). III trimestrda birlashtirilgan gestoz bilan konsentrik gipertrofiya va qayta qurish chastotasi -45,2 va 40,3% ga oshdi, AG bilan mos ravishda LV konsentrik gipertrofiyasi bilan taqqoslaganda konsentrik qayta qurish varianti 2,5 baravar ustunlik qildi. Shuning uchun lv ning diastolik funksiyasining xususiyatini baholashning mustaqil ahamiyatini ta'kidlash kerak, uning buzilishi gestoz va gipertenziv kasalliklar uchun ma'lum anamnestik xavf omillari bo'lgan homilador ayollarda yurak-qon tomir tizimini noto'g'ri qayta qurishning dastlabki belgisi bo'ladi. Sof gestozli bemorlarda buzilgan DF to'qima dopplerida ham tez-tez aniqlandi-an'anaviy Doppler bilan ikki

marta shikastlanganda, bu uning yuqori ma'lumot tarkibini tasdiqlaydi. Sog'lom homilador ayollar guruhidagi LV diastolik funktsiyasining parametrlari bo'yicha biz olgan ma'lumotlar o'rtacha uning saqlanishini ko'rsatdi, ammo ayollarning 3,6 foizi e cho'qqisi davomiyligining biroz oshganligini ko'rsatdi bu miyokard tuzilishining o'zgarishi tufayli diastolik o'lchovlarda o'zgarish ehtimolini ko'rsatadi, bu ChQ qayta tuzilishi va uning eksentrik gipertrofiyasida namoyon bo'ladi.

Xulosa: ChQ ning diastolik funktsiyasining xususiyatini baholashning mustaqil ahamiyatini ta'kidlash kerak, uning buzilishi gestoz va ah uchun ma'lum anamnestik xavf omillari bo'lgan homilador ayollarda yurak-qon tomir tizimining notekis qayta tiklanishining dastlabki belgisi bo'ladi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, petna fonida AG bo'lgan beomenlarda konsentrik geometriya va DDChQ hosil bo'lishidan oldin nomutanosib ravishda yuqori MMChQ bo'ladi

Adabiyotlar:

1. Ярмухамедова, С. Х., & Камолова, Д. ПОКАЗАТЕЛИ РЕМОДЕЛИРОВАНИЯ ЛЕВОГО ЖЕЛУДОЧКА У БОЛЬНЫХ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИЕЙ. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.*, 106.
2. Djамshedovna, Kamolova Diyora. "ASSESSMENT OF MYOCARDIAL CONDITION IN PATIENTS WITH HYPERTENSION DURING PREGNANCY: STUDY OF HEMODYNAMICS USING ECHOCG." *World scientific research journal* 21.1 (2023): 17-20.
3. Tashtemirovna, Ergasheva Ma'mura, and Kamolova Diyora Jamshedovna. "FEATURES OF CONNECTION OF PNEUMONIA WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE." *Academia Repository* 5.3 (2024): 174-183.
4. Камолова, Диёра Жамshedовна. "СТРУКТУРНО-ГЕОМЕТРИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ В МИОКАРДЕ И ОСОБЕННОСТИ ДИАСТОЛИЧЕСКОЙ ДИСФУНКЦИИ ЛЕВОГО ЖЕЛУДОЧКА У БЕРЕМЕННЫХ С АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИЕЙ." *Journal of cardiorespiratory research* 1.1 (2022): 40-43.
5. Камолова, Диёра Жамshedовна, and Мамура Таштемировна Эргашева. "Особенности ремоделирования сердца и сосудов у беременных при артериальной гипертензии." *Science and Education* 4.5 (2023): 581-588.
6. Djамshedovna, Kamolova Diyora, et al. "THE EFFECT OF PHARMACOTHERAPY ON THE QUALITY OF LIFE OF PREGNANT WOMEN WITH ARTERIAL HYPERTENSION." *World Bulletin of Public Health* 27 (2023): 37-41.
7. Djамshedovna, Kamolova Diyora, et al. "THE EFFECT OF PHARMACOTHERAPY ON THE QUALITY OF LIFE OF PREGNANT WOMEN WITH ARTERIAL HYPERTENSION." *World Bulletin of Public Health* 27 (2023): 37-41.
8. Przewłocka-Kosmala, Monika. "Arterial hypertension in perimenopausal women." *Polski Merkuriusz Lekarski: Organ Polskiego Towarzystwa Lekarskiego* 12.72 (2002): 535-538.
9. Alisherovna, K. M., Toshtemirovna, E. M. M., Djамshedovna, K. D., & Maxammadiyevich, K. S. (2022). Endothelial Dysfunction in Patients with Chronic Heart Failure. *Miasto Przyszłości*, 30, 218-220.
10. Хусаинова, М. А., Эргашева, М. Т., Ярматов, С. Т., & Хайдаров, С. Н. (2023). ГИПЕРТРОФИЯ ЛЕВОГО ЖЕЛУДОЧКА У ЛИЦ БЕЗ АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИИ. *IQRO JURNALI*, 2(2), 201-207.
11. Эргашева, М. Т., Хусаинова, М. А., Хайдаров, С. Н., & Тоиров, Д. Р. (2023). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛЕЧЕНИЯ ХРОНИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ СЕРДЦА НЕДОСТАТОЧНОСТЬ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ ПОЧЕК. *Journal of new century innovations*, 26(1), 115-123.

- 12.** Alisherovna, K. M., Toshtemirovna, E. M. M., Djamshedovna, K. D., & Maxammadiyevich, K. S. (2022). Endothelial Dysfunction in Patients with Chronic Heart Failure. *Miasto Przyszłości*, 30, 218-220.
- 13.** Nizamitdinovich, X. S., & Toshtemirovna, E. M. (2021). Pathogenetic relationship of metabolic disorders in patients with arterial hypertension and diabetes type 2.
- 14.** Эргашева, М. Т. (2022). АРТЕРИАЛЬНАЯ ГИПЕРТЕНЗИЯ У ЖЕНЩИН В ПОСТМЕНОПАУЗЕ. *Журнал кардиореспираторных исследований*, (SI-2).
- 15.** Alisherovna, K. M., Toshtemirovna, E. M. M., Duskobilovich, B. S., & Umirxanovna, K. G. (2022). DYSFUNCTION LEFT VENTRICULAR IN BRONCHIAL ASTHMA. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*, 4, 216-221.
- 16.** Toshtemirovna, E. M. M., Nizamitdinovich, K. S., Tadjiyevich, X. A., & Xudoyberdiyevich, G. X. (2022). ASSESSMENT OF RENAL DYSFUNCTION IN PATIENTS WITH CHRONIC HEART FAILURE.
- 17.** Toshtemirovna, E. M. M., Alisherovna, K. M., Erkinovna, K. Z., & Xudoyberdiyevich, G. X. (2022). DIAGNOSIS OF CIRRHOTIC CARDIOMYOPATHY. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*, 10, 141-147.